

EL PAÍS QUE TENIM

CONVERSES DE JOAN PUIGCERCÓS
AMB GENT EMPRENEDORA I VALENTA

EDICIÓ DE JORDI LLAVINA

PRÒLEG DE JOSEP MARIA TERRICABRAS

Pòrtic Visions

UN MAR DE TOVALLOLES
DE TOTS COLORS

Conversa amb Elisabet Vendrell,
presidenta de l'Associació de Famílies
Lesbianes i Gais de Catalunya

L'Elisabet Vendrell és la presidenta de l'Associació de Famílies Lesbianes i Gais de Catalunya (FLG). Fa vint-i-cinc anys que viu amb la seva dona, la Dolors Chavarría, amb qui té tres fills (de quinze, dotze i set anys). «Jo vaig descobrir la meva identitat com a lesbiana als vint anys. En aquell moment, no tenia les paraules per dir que era lesbiana. Mai ningú me n'havia parlat. Assumia que ho era, però sempre dins de l'armari, sense mostrar-ho. Era un àmbit de dues persones, un espai encara tancat, reduït, lluny de la lluita. És sobretot a partir del moment que ens plantejem tenir fills que neix la necessitat de la reivindicació. Totes dues sabíem que volíem ser mares. La lluita comença justament aquí: el dia que diem: "Serem mares". És llavors que ens enfrontem amb el nostre marc social. Un marc, tot s'ha de dir, que ens acceptava tàcitament, sempre que mantinguéssim la nostra relació de portes endins, que no la manifestéssim de cara a l'exterior. I d'aquesta manera vam viure deu anys. Mentre les coses no s'expliciten, és com si allò no existís. Ningú en parla, ningú pateix. No hi ha lleis que regulin res».

Ens hem trobat a la seu nacional d'ERC, i quan en-

trem al despatx d'en Puigcercós ja ens hi espera una safata plena de petits entrepans, croissants i ensaïmades. Especialment aquestes últimes són delicioses. Miro de saber de quina pastisseria provenen, però la Núria Cid, cap de protocol, de moment s'està de dir-m'ho. L'Elisabet pica, de tant en tant, alguna pasteta. Jo també, amb més freqüència. En Puigcercós només beu aigua. Ara un got, al cap d'uns quants minuts un altre. S'ha aprimat deu quilos i es veu que encara se'n vol treure cinc més de sobre. Finalment, fica cullerada en la conversa: «Hem viscut durant molts anys en una mena de llibertat vigilada. Però ara, tot això, per sort, ha canviat. Els casaments entre persones del mateix sexe, la possibilitat per a aquestes persones d'adoptar fills... tot plegat ha revaloritzat el paper de la família. I aquest procés, creieu-me, ja no pot fer marxa enrere. No en tinc cap mena de dubte: la família, el concepte de família, ha guanyat pes». S'ha d'admetre que és un raonament coratjós. Torpedina, com si diguéssim, una certa concepció conservadora –o ultraconservadora– de la vida amb el recurs a un dels instruments que aquesta mateixa concepció de la vida havia utilitzat sempre com a propi, si no com a privatiu: el de la família.

L'Elisabet, no cal dir-ho, ha reflexionat molt sobre aquest assumpte: «És necessari que cap grup ni cap àmbit no intentin monopolitzar el concepte de família». Ara el polític li surt per una altra banda: «És que, en l'esquema mental d'un determinat progressisme, durant molt de temps el concepte de família semblava sospitós de ser de dretes, de designar una cosa rànica. I la família, no ho oblidem, és la primera via de transmissió de valors». La

interlocutora hi està d'acord: «És per això que no pot ser patrimoni d'uns quants». A mi em ve al cap un llibre del filòsof Luc Ferry, *Família i amor*. En alguna pàgina d'aquesta obra, el pensador parisenc afirma que, en contra del que ens podria fer pensar una visió superficial de la política, la història de la vida privada té vincles amb l'esfera pública.

Durant tota la conversa s'avaluaran els principals avenços socials i polítics en el reconeixement dels drets de les persones homosexuals. «Malgrat el camí recorregut, encara ens sentim jutjades. I, com a mares, molt més. Sí que s'han normalitzat les relacions. Però compte: encara hi ha un llarg camí per recórrer!». El polític subratlla el que diu la nostra interlocutora. Explica una anècdota familiar: «De ben jovenet, a Ripoll, jo no era gens d'anar a les discoteques. Amb quatre amics, els diumenges a la tarda ens dedicàvem a jugar a bàsquet i, en acabat, ens dutxàvem i ens n'anàvem a un bar que hi posaven jazz. En aquell bar, només hi havia homes. Un dia la meva mare em va agafar per banda i, alertada pel personal que freqüentava aquell local, em va preguntar: "Joan, ¿que ets marica?". La pressió social, vint-i-cinc, trenta anys enrere, era enorme». Com és lògic en un país civilitzat, la pressió, ara, s'ha relaxat molt. El que no s'acaba d'entendre, però, és que en un país civilitzat com el nostre encara no hagi desaparegut del tot.

L'Elisabet és de Tarragona, tot i que des de fa molts anys viu a Barcelona. A la ciutat del Camp de Mart, vint anys enrere, li hauria resultat molt més difícil viure amb llibertat la seva orientació sexual. S'expressa en un

català impecable, que encara mostra algun tret tarragoní. «Quan ho explicitem, també obliguem que la família surti de l'armari. Però cal tenir molt clara una cosa: no hi ha un model inamovible de família. El problema sempre acostuma a ser el «¿què dirà la gent?». Ens interessem per la tasca de l'Associació de Famílies Lesbianes i Gais. «Hi ha una doble línia. D'una banda, la lluita per l'equiparació de drets. És una part de l'acció que ens agradaria que quedés superada amb el temps. De l'altra, organitzem trobades, xerrades, mirem de trobar models, creem xarxes... perquè lesbianes, gais, transsexuals i bisexuals tinguem plena cobertura i suport a tots els nivells». Surt el Puigcercós viatger que ha tombat pels pobles de la Península: «Espanya, en això, va una mica enrere respecte al país. Bé, a Madrid hi ha illes, esclar. Però Catalunya, pel que fa a aquesta reivindicació, està més avançada que la resta de l'Estat». No s'està de recordar que, en aquest sentit, el seu partit ha fet possible una legislació igualitària. Ho diu, ho defensa amb orgull.

En Sergi Sol va fent fotos mentre l'Elisabet respon a les preguntes que li fem. L'any 2005 s'aprova la Llei d'adopció conjunta. És un moment d'una gran rellevància moral, que l'Elisabet, la seva dona i el seu fill gran van viure amb intensitat i que ara s'avé a recordar per a nosaltres: «Mireu, quan hi penso, encara se'm posa la pell de gallina. Això va provocar un gran canvi. Jo sabia perfectament que els meus fills eren meus, però ara, finalment, se'm reconeixia oficialment». Es refereix al casament entre persones del mateix sexe: «Abans no et volies casar... però no volies simplement perquè no podies fer-ho. Ara

